No. 1114 Zaterdag 29 April 1905. 22ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 28 April.

SCHEIDING VAN KERK EN STAAT.

Door de Fransche Kardinalen is het volgende schrijven verzonden aan president Loubet:

Mijnheer de President der republiek,

De behandeling van het wetsontwerp op de scheiding tusschen Kerk en Staat wekt in geheel Frankrijk de ernstigste en pijnlijkste bezorgdheid. Niet enkel de belangen van den godsdienst staan op het spel, ook de belangen van Frankrijk.

De officieele vertegenwoordigers der andere gezindten hebben hunne bezwaren ingediend, hetzij bij de Kamer, hetzij bij den minister van Eeredienst.

Kan het verwondering baren, dat wij namens het episcopaat de onze richten tot het Hoofd van den Staat, overtuigd als wij zijn, dat wij ons daarmee maken tot tolk van geestelijkheid en geloovigen, die onzen godsdienst belijden? Verre van ons het denkbeeld, om eene bittere discussie uit te lokken. Wij willen enkel eenige opmerkingen maken over de moeilijkheden, die het wetsontwerp veroorzaakt en de beslissingen doen kennen, waartoe deze wet de Katholieken drijven zal.

1°. Het Concordaat van 1801 heeft ons gedurende eene eeuw den godsdienstvrede verzekerd. De opheffing van het Concordaat zal Frankrijk terugvoeren tot den toestand van moreele en sociale wanorde, over welke alle eerzame lieden zich beklaagden bij het eindigen der gewelddaden van de revolutie. IJdel is het voorgeven als zou de afschaffing van het Concordaat het noodzakelijke gevolg wezen van beslissingen, door den Paus genomen. In de Kamerzitting van 10 Februari is die bewering glansrijk weerlegd.

2°. Zoo het Concordaat ophield te bestaan, zou het onze plicht wezen, de vrijheid en den eerbied voor de rechten, rustend op onaantastbare gronden, op te eischen, indien men althans niet voornemens is om jegens de Kerk alle regels van recht en billijkheid op te heffen.

Het wetsontwerp bevat bepalingen, waardoor het geweten der Katholieken diep gekrenkt wordt. Niet alleen wordt hun door de scheiding de vrijheid niet verzekerd, maar men dringt hun een nieuwe organisatie op, geheel in strijd met de beginselen van den Katholieken godsdient.

3°. Volgens het ontwerp, bij het Parlement ingediend, zou het bestaan der Kerk na de scheiding afhankelijk zijn van de godsdienstige vereenigingen.

Deze vereenigingen, geheel onafhankelijk van bisschoppen en pastoors gevormd, zijn daardoor juist de loochening van de constitutie der kerk en een formeel streven naar schisma. Het voornaamste euvel der godsdienstige vereenigingen (gelijk de regeering die bedoelt, Red. „Msb.") bestaat daarin, dat zij eene wereldlijke instelling vormen, die zij aan de Katholieke Kerk willen opdringen;

4°. De Katholieken kunnen niet gedoogen, dat men hun de kerken ontneemt; zooals in 1789 de kerkelijke goederen ter beschikking van de natie werden gesteld, om een openbaar bankroet te voorkomen, zoo zijn de kerken door het Concordaat weder ter beschikking van de bisschoppen gesteld. In het eerste geval was er overdracht van eigendommen geweest.

Wijziging brengen in de bestemming der kerken is dus eene schennis van de voorschriften van het recht. De Katholieken hebben het recht en den plicht om het gebruik te handhaven der kerken, pastorieën en andere kerkelijke gebouwen.

5°. De opheffing der begrooting van Eeredienst is de schending van eene der gewichtigste bepalingen van het Concordaat. De onrechtvaardigheid der revolutionaire decreten moest hersteld, aan het openbaar geweten moest voldoening gegeven, de eigendom der kerkelijke goederen verzekerd aan die burgers, welke ze gekocht hadden.

De Kerk deed afstand van al hare rechten, om haar eigendommen op te eischen.

Op zijne beurt nam de Staat de verplichting op zich om den bedienaars van den godsdienst een jaargeld te verzekeren. De opheffing zonder meer van de begrooting van Eeredienst staat gelijk met de weigering om eene strenge bepaling na te komen, voortgesproten uit een contract en uitgedrukt in de klaarste bewoordingen door de Grondwet van 1791, bewoordingen, welke het niet nutteloos is hier te herhalen:

„Het inkomen der Katholieke geestelijkheid maakt een deel uit der nationale schuld".

Deze daad zal het volksgeweten diep beroeren.

6°. Ten slotte drukken wij den wensch uit, dat het Concordaat, dat wil zeggen, een overeenkomst tusschen de burgelijke maatschappij en de kerkelijke maatschappij gehandhaafd worde en dat, zoo er gronden bestaan, tot het wijzigen dier overeenkomst, dit met wederzijdsch goedvinden van het dubbel Gezag geschiedde.

Wij hebben onzen tweevoudigen plicht jegens de Kerk en jegens Frankrijk willen volbrengen door deze opmerkingen met eerbiedige vrijmoedigheid en zonder het minste gevoel van vijandschap aan het Hoofd van den Staat voor te leggen. Met gelijke liefde beminnen wij de Kerk en Frankrijk. Wij zijn overtuigd, dat wij, aldus handelend, aan de eischen van het oogenblik voldoen.

Frankrijk is afkeerig van staatkundige vervolging, het verlangt evenmin eene godsdienstige vervolging. Het ontwerp der Scheiding geleidt noodzakelijk tot godsdienstige vervolging en beantwoordt geenszins aan het verlangen der natie.

Als Fransche bisschoppen hebben wij door thans te spreken, aan onze verantwoordelijkheid jegens het land voldaan. Wij wanhopen er niet aan, dat het de waarheid en de oprechtheid onzer raadgevingen zal erkennen en, mochten wij de smartelijke vijandelijkheden der anti-Katholieke secten moeten verduren, toch zouden we niet ophouden Frankrijk te beminnen en er voor te bidden.

Aanvaard, mijnheer de President der Republiek, de verzekering onzer oprechte hoogachting."

Het merkwaardig stuk draagt de handteekening der kerkvorsten van Parijs, Autun, Lyon, Bordeaux en Rennes.

De Maasb.

Verbetering van de Visscherij in onze Kolonie.

III.

Schildpadden.

Nog een ander verschil tusschen de *Chelonia mydas* en *Ch. imbricata* dient vermeld. Gewoonlijk zullen alleen de mannen van het vak het opmerken. De eieren van de laatste zijn iets kleiner, witter van kleur en fijner van schil. Ook het spoor, dat de laatste in het zeestrand achterlaat, is kleiner. En zoo komen wij van zelf tot een andere eigenaardigheid van de schildpad.

Het dier leeft zoowel in zee als op het land.

Bij voorkeur bewoont het de ondiepe plaatsen der zee. Dit is zeer natuurlijk. Want zij moet op den bodem der zee haar voedsel van wier en planten zoeken, en tevens telkens aan de oppervlakte komen om adem te halen. Aan land komt zij bijna alleen om haar eieren te leggen. Daarvoor zoekt zij een zacht glooiend zeestrand met fijn oeverzand. Dien ten gevolge zijn zeer vele plaatsen onzer kusten voor de schildpad onbewoonbaar, want de groote diepte der zee en de hooge, steile brandingsterrassen aldaar beantwoorden niet aan haar levenswijze.

Van Januari tot Mei heeft de paring plaats. Het mannetje en het wijfje blijven dan gedurende een maand lang bij elkander, drijven aan de oppervlakte rond, eten niet, worden zeer mager en zijn in dien toestand zonder moeite te vangen.

In den tijd, die verloopt van Mei tot Augustus komt het wijfje naar het strand, om haar eieren te leggen. Dit geschiedt tot vijf maal, telkens met een tusschenruimte van 16 of

Feuilleton.

St. Eustatiaansche Ditjes en Datjes.

Mijn neus krulde, toen ik dat stukkie van 'n zekeren E. las in den *Amigoe* van 25 Maart ll., dat stukkie over „verbetering van de visscherij in onze kolonie."

Nu supponeert ge misschien, dat ik van huize uit 'n verwoede hengelaar of peuëraar ben, en toch is niets minder waar dan dat.

Ik ben van geheel mijn leven maar driemaal ter vischvangst getogen, als klein joggie nog, gestoken in kort broekie en kieltje, met 'n riem en 'n kraag.

Ik was toen wat trotsch op mijn mooien hengel met vuurrood simmetje, maar ondanks al de mooiigheid en rooiigheid, liet zich geen vischje verschalken, ik ving slib tot driemalen toe, en het frauduleus uitgevoerde eiernetje werd weer kurkdroog, zonder vischlucht, aan ze'n respectieven spijker in de keukenkast opgehangen.

Neen, dat vischstukkie deed mijn neus niet krullen uit liefde tot de edele vischkunst, maar heel alleen omdat 't mij onverwachts weer wat copie verschafte, en daarvoor ben ik E. dankbaar.

Hier op St. Eustatius worden ook van tijd tot tijd menschen vergiftigd door visch, precies als op Bonaire.

Ze zeggen, dat als zoo'n sinjeur op de Sabasche koperbank gespelevaard heeft, je beter doet 'm niet te vangen, nog beter 'm heelemaal niet voor culinaire doeleinden te gebruiken, want nà 't eten van zulk 'n hartig brokje, begin je al heel gauw heel raar te doen, en als je er 't veege lijf niet bij inschiet, dan mag je al in je schik zijn met 'n wekenlange ziekte er af te komen.

Dan kan je later vertellen, dat je vergiftigd geweest ben. Nu, dat staat gekleed, dat maakt je interesant, want dat kan niet iedereer.

Dr. Auslijn, Dns. Simons, noch Joubert & C°. geven tegengiften aan bij zulk 'n vergiftigingsproces, zegt E. 't Doet me plezier, dat onze Eustatiaansche negers er 4 remedies voor weten, waarvan het laatste op Bonaire ook in praktijk wordt gebracht.

Als ze hier zoo'n ongelukkie hebben, dan drinken ze:

1°. Aftreksel van de bladeren van de „White Cedar", of 2°. sap van suikerriet met jenever vermengd. Anderen weer (en dit 3°.) zoeken hun heil in geraspte en daarna uitgeperste zoete aardappelen vermengd met sterken drank, in casu jenever of rum.

En eindelijk 4°. wordt de graat van den boosdoener, van den visch, die de vergiftiging veroorzaakt heeft, geraspt of gemalen en daarna met jenever gemengd, gedronken.

Als dit allemaal niet helpen wil, maak dan je testament maar.

Ge ziet eenvoudige middeltjes wel is waar, maar ik durf gerust voor hun deugdelijkheid instaan, daar er hier hoogst zeldzaam 'n door visch vergiftigd mensch, nà 't gebruik van die huismiddeltjes ad patres gaat.

Verder heeft E. 't over den geraspten bast van de hoekoe, waaraan de Bonairsche visch 'n broertje dood schijnt te hebben. Hier hebben we ook zoo iets, maar dat goedje genaamd dog- of stinkwood heeft 'n iet of wat ander effect.

Geraspt en in 't water gemengd, doodt 't de visschen in 'n minimum van tijd.

Gooi je de wortel met bast en al in 't water, dan werkt 't bedwelmend op de zeebewoners.

19 dagen ongeveer, naar gelang ze op ondiepe of meer diepere plaatsen der zee haar voedsel moet zoeken. Bij de eerste legging is het aantal eieren het grootst. LABAT beweert tot 250 stuks, volgens mijn zegsman van 180 tot 200 stuks, en dit getal wordt bij elke volgende legging minder. De eieren hebben de grootte van een kaatsbal of kippenei, doch zijn zuiver rond. Nog versch vertoont de schaal eenige plooien of gelijk LABAT dit uitdrukt, ziet er uit als natgemaakt perkament, doch allengs wordt dit vlies strakker gespannen. Na 15 dagen is het embryo reeds zeer duidelijk waarneembaar, dat na 40 dagen volwassen is, de schaal doorbreekt, het zand boven zich wegkrabbelt, en onmiddelijk door eigen instinct den grooten waterplas opzoekt. In den beginne voedt het zich aan de oppervlakte met groen en zeewier. De bovenste eieren komen altijd het eerst uit. Heeft het wijfje haar eieren gelegd, dan bekommert zij zich volstrekt niet meer noch om de eieren, noch om de jongen.

Curieus zijn wel de toebereidselen en de wijze waarop zij haar eieren legt. Soms gebeurt het, dat ze aan land komt, rondloopt en zoekt en toch weer onverrichterzake te water gaat. Men kan er dan zeker van zijn, dat ze den volgenden dag tegen zonsondergang terugkeert. Na wat rondgeloopen, en gezocht, en in alle richtingen rondgestaard te hebben als om zich te vergewissen, dat er geen onraad is, plaatst zij zich in positie. Met de voorpooten stilstaand, graaft zij met de eene achtervin het zand in het rond weg, terwijl telkens de andere achterpoot onmiddelijk toeschiet, om het losse zeezand voor instorten tegen te houden. Langzamerhand daalt het achterlichaam steeds dieper, totdat het dier een bijna staande houding heeft. Hiermede zijn de toebereidselen ten einde. Zij legt in den gegraven kuil haar eieren, waar van de eerste laag in het natte zand of liever zoo goed als in het water komen te liggen. Daarna schraapt ze met de voorvinnen het uitgedolven zand naar zich toe, om de eieren te bedekken en den kuil te sluiten. Opmerkelijk is nog, hoe de schildpad de laatste sporen van den gesloten kuil weet weg te werken. Zij verheft haar log en zwaar lichaam zoo hoog mogelijk op haar vier pooten en laat zoo verscheidene malen het platte borstschild op het losse zand neerploffen, om den grond aan te stampen en gelijk te maken. Zij is daarna blijkbaar uiterst vermoeid van haar werk, rust op de plek uit en zoekt vervolgens haar aanvankelijk element weer op. Dank het minder scherp gehoor van de schildpad, valt het den visschers zeer gemakkelijk haar bij dit werk te bespieden en te vangen. Ja, men weet haar zelfs zoo zeer te verschalken, dat men achter haar heensluipt, fluks in de richting van den kuil, waarin zij bezig is haar eieren te leggen, een anderen kuil graaft en de eieren één voor één opvangt, zonder dat het dier er iets van bemerkt. Heeft zij ten slotte al haar eieren gelegd, dan werpt men de schildpad met een forschen ruk op haar rug en zij is gevangen; ontvluchten is dan onmogelijk. Aan de karètschildpad wier rugschild meer bolvormig is, gelukt het toch soms nog te ontkomen. Daarom legt men eenige groote steenen rondom haar; zoodat zij zich niet kan omwentelen. Zij, die op eierenroof uitgaan, bedienen zich van een langen puntigen stok, die men in schuine richting, op goed geluk af hier en daar in het losse oeverzand steekt. Bij het uittrekken van dien stok bemerkt men dan terstond, of men doel getroffen heeft. Eenige eieren gaan bij die proef natuurlijk altijd verloren. Wil men echter de jonge schildpadden bemachtigen, dan stapelt men een ringmuur van losse steenen in wijden kring rondom den broedkuil. Daar de jonge dieren dien muur niet kunnen overklimmen, vallen zij successievelijk den visschers in handen. Vooral om jonge karètschildpadden te bemachtigen, wordt deze methode toegepast. Heeft men een goede plaats en ruimte ter zijner beschikking, dan kan men deze jonge dieren gemakkelijk opkweeken, mits men zorg draagt het zeewater dagelijks te ververschen en ze met moeskruiden of zeewier en stukjes visch te voeden. (1)

Het ligt voor de hand, dat dit buitmaken der schildpadeieren langzamerhand tot de geheele uitroeiing van deze nuttige dieren moet leiden. Nog erger is, dat deze roof niet alleen geschiedt, om de eieren te eten of te verkoopen, maar niet zelden uit pure baldadigheid of vernielzucht. Doch het zal niet gemakkelijk zijn, een practisch afdoend middel te vinden, om deze rooverijen tegen te gaan, tenzij men er eerst in mocht slagen de visschers of de baldadige jeugd te overtuigen van het groote nadeel, dat zij zich zelven berokkenen door de schildpadden voor altijd uit te roeien.

R. E.

Wordt vervolgd.

---

(1) Bij den Heer Dr. H. Belle, gouvernementsgeneesheer van Bonaire kan men een mooie collectie van jonge karètschildpadden zien van verschillende grootte en leeftijd. Ook in hun gevangenschap leven en groeien deze dieren, blijkbaar zeer voorspoedig.

Ingezonden Stukken.

Geachte Redactie,

In Uw blad van 4 Maart ll. kwam een feuilleton voor, waarin mijn opstel in „De Maasbode" van Zondag 8 Jan. 1905 werd verdacht gemaakt.

Tot gisteren nog was ik vast besloten stilzwijgen te bewaren: om vorm en inhoud.

En ook omdat duidelijk blijkt, dat voor Jan Paul de argumenten, door het Bestuur gegeven ten gunste van aanbouw van den steiger insgelijks te zwaar zijn om te verduwen. Wij gaan akkoord dus. Meer verlang ik niet; want nog eens zij gezegd, dat ik St. Eustatius volstrekt niet een steiger misgun. Alleen wraakte ik dat zoeken naar schijn-argumenten, dat op de eerste plaats tegen de prestige van het Bestuur is.

Wat mij nu toch tot schrijven uitlokt?

Bij toeval bevond ik mij in een gezelschap, welke zeer de meening was toegedaan, dat er moest geantwoord worden. Het zij dan zóó; maar zeer kort.

1. De mogelijkheid van den steiger werd door mij volgehouden wegens ongunstige ligging van 't eiland en woelingen der zee, etc.

J. P. ontkent dit niet, — en hoe zou hij 't kunnen? maar zegt: de zee is niet „gestadig" woelig. J. P's argument is dus: de steiger is *mogelijk*, want de zee is niet altijd woelig. Men zou kunnen zeggen: de steiger is mogelijk, als de zee kalm is.

2. Volgens J. P. wordt alles niet onder 't zand begraven. Bij de landingsplaats steekt een „stukkie fondament van 'n huis in," etc.

Een vrage: waar is het huis gebleven? 't Is begraven onder 't zand. Men zou ook kunnen beweren, dat de eruptie van Mont Pelée niet zóo noodlottig is geweest, want er zijn nog verschillende fondamenten ongedeerd gebleven, ja, gevels, binnen- en zijmuren zijn blijven staan!

3. In 1904 zijn niet alle bootjes stuk geslagen, heet het. Hoe of 't air! mijn opstel was geschreven in 1904, doch daar gemeld feit plaats had in 't laatst van 1903, sloop deze onnauwkeurigheid in.

Tot rectificatie zij nog gemeld, dat niet *alle* bootjes stuk zijn geslagen, slechts één, daar de overige op strand zijn geslagen en zoo ontkwamen aan hun lot. Laat J. P. de geschiedenis van de laatste 20 jaren openslaan, en hij zal van nog meerdere feiten lezen.

4. De berekening van een goedkooperen steiger á ƒ 3,280 is een revelatie. Dit zij aan 't adres van 't Bestuur, en voor de toeschouwers een bewijs, wat te denken van bestuursbeleid.— Toch vrees ik, dat men hier te doen heeft met „'n pantalon van ƒ 4,50", waar na één jaar de knieën door hangen.

De rest kan J. P. cadeau krijgen, daar het de argumenten van mijn vroeger opstel volstrekt niet raakt.

Tot slot: als JAN PAUL wezenlijk een bewoner is van St. Eustatius, dan raad ik hem aan om eens 't gevoelen van andere burgers in te winnen, alvorens hij zich aan 't schrijven zet.

Door hooggewaardeerde tusschenkomst van een vriend werd mij een boekje ter hand gesteld, waarin de pastoor van St. Eustatius een fotographietje geeft van zijn eiland. Laat JAN PAUL zich eens bij hem vervoegen om dat boekje in te zien. Onder meer leest men daar in: „Met eigen oogen heb ik aanschouwd, hoe bij zulk n' grondzee een dier reusachtige golven 'n bootje met 2 negers bemand pijlsnel omhoog hief, het neersmakte, eenige malen ronddraaide en geluk boven geluk het als 'n veertje op het strand wierp.

Een goed vooruitzicht voor den steiger! Wel bemoedigend voor de reizigers om aan dien steiger af te stappen, juist als 't noodig is, want in 't zelfde schrijven wordt gezegd:

Er is 'n tijd geweest [nu jaren geleden], dat onze slimme Statianen de gewoonte hadden om aan de Concordia-baai den wortel van de „Dog- of Stinkwood" in zee te werpen om het vischvangen te vergemakkeliken.

Al spoedig kwamen de bedwelmde visschen met echte schelvischoogen boven drijven en werden met heele regimenten op 't strand geworpen.

Maar die gemakzucht speelden onze luydjes booze parten. Zij en hun vrinden en familie en voor- en nageslacht stopten hun elastieke magen vol met die bedwelmde delicatesse, dag in dag uit, maar ziek, dat ze werden, ziek, dat ze bleven, treurig om aan te zien, zoodat ten laatste het gouvernement er 'n stokkie voor stak en onder strenge straffen verbood het werpen van stinkwood in de baren van de zee.

Op Bonaire schijnt 't volk, volgens E. altijd geen geld genoeg te hebben om hun vieze baadjes met zeep te wasschen. Als surrogaat nemen ze daarvoor Wajacá.

Hier lijden de menschen, helaas, ook aan dat chronisch gebrek, maar toch willen ze net zoo netjes voor den dag komen. Geld voor zeep hebben ze niet, daarom dan maar gewasschen en met succes, met: Pumpkinbladeren — purple en yellow pop bush — soap bush — Large soap bush — Karata bladeren — White Cap en Maiden apple.

Ge ziet keus en keur.

Bij zulk 'n overvloed van zeepsurrogaten is de bewering nu zoo heel apodictisch niet, dat onze hollandsche zeepkoning Dobbelman nooit millionair worden zal. door ze'n leverantie aan 't St. Eustatiaansche waschdamescorps.

E. pent: „Wanneer 't waar is, dat „elk land de geneesmiddelen voortbrengt voor de ziekten, die daar „inheemsch zijn"...... Nu dat is zeker waar voor St. Eustatius, zeg ik, hem zeer onbeleefd in de rede vallend.

Hier op onze rots tieren welig alle soorten van geneeskundige kruiden, die bij alle mogelijke ziekten verlichting, ja, dikwijls genezing brengen.

't Is maar de kwestie ze te kennen.

Nu zult ge zeggen, dat ik weer door blinde liefde voor mijn eiland aan 't hyperboliseeren geslagen ben.

Neen, toch niet.

Zet uw hoed en desnoods ook uw paraplu op, en kuier naar Pietermaai.

Daar is ergens (waar precies weet ik niet) 'n permanente tentoonstelling van 'n Eustatiaansch' herbarium, dat reeds 300 nummers telt.

Daar kunt ge, alhoewel tusschen papier gedroogd, de flora van mijn eiland beschouwen, en als ge 'n weinig kennis van zaken hebt en iets voelt voor de wonderen der natuur, ook bewonderen en genieten.

Laat ik eens eventjes onbescheiden zijn en U vertellen, dat dit alles 't werk is van Mevr. Van Grol-Meyers, die ook mij de gegevens van al het voorafgaande in de pen gegeven heeft.

* *

Ziehier mijn „Ditje". Als 't U niet interesseert, laat 't ongelezen. Nu mijn „Datje"???

'n Volgende keer. Nu kruip ik peinzensmoe achter mijn klamboe. Bon 'nochi.

JAN PAUL.

St. Eustatius, 17 Apr. 05.

„als er weinig branding is, dan gaat het landen zeer gemakkelijk."

Dankend voor verleende plaatsruimte.

Met hoogachting.

A.

Curaçao, 21 April 1905.

Nieuwsberichten.

Curaçao

„La Cruz."

Van harte sluiten wij ons aan bij de heilwenschen der overige collega's gericht aan den wakkeren, dapperen kampioen *La Cruz*, die verleden Woensdag zijn eerste lustrum sloot. Wij hopen, dat de werkelijkheid de verwachtingen van onzen geachten Collega nog verre overtreffe en de oplage niet alleen reeds dit jaar tot 1000 nummers toeneme, maar steeds hooger en hooger klimme, opdat *La Cruz* zich voortdurend moge verheugen in de grootste populariteit. Er wordt nog veel te weinig gelezen in onze kolonie. *La Cruz* kan door iedereen worden verstaan en nu zal de actieve Redactie, die het al tot illustraties bracht en tot prijsraadsels, nog wel andere middelen weten te vinden, opdat ook eenieder deze courant lezen wil.

Officieele berichten.

Bij Gouvernements-beschikking dd. 20 April 1905, N°. 307, is, met ingang van 1°. Mei e. k.:

1°. De heer H. STATIUS MULLER, 1ste Commies, eervol ontheven van de waarneming der betrekking van Postdirecteur alhier en belast met de functiën van Gezaghebber van Bonaire.

2°. De heer H. J. C. HENRIQUEZ, 1ste Commies ter Gouvernements-Secretarie, belast met de waarneming der betrekking van Postdirecteur alhier.

3°. De heer N. VAN MEETEREN Jr., geemployeerde ter Gouvernements-Secretarie, tijdelijk aangewezen als hulpambtenaar van den Burgerlijken Stand in het stadsdistrict dezes eilands.

4°. De heer R. F. W. BOSKALJON aangesteld tot geëmployeerde.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Leander Alders hijo, Lionita Conquet, Bittorina Cuiman, Maria Curiel, Pedro Garcia, Matilde Fanticlo, Calorina Henriquez, Luis M. Jove (6), Lindy L. Amhinz, Th. T. van der, Maria Mulder, Luis F. Rosas A., Pedro B. Walter, Balentina Westerhant, Nicolaas van Wieringen.

Aangeteekend stukken, geadresseerd aan Luis M. Jove, Manuel St. Dacosta Gomez, G. A. Pinedo.

***

De met den Nederlandschen paketschoener *Gouverneur van den Brandhof* naar Saba, St. Eustatius en St. Martin N. G., te verzenden brievenmalen worden op Donderdag, den 4°. Mei a. s., om 8 uur a. m gesloten.

Welkom!

Dinsdagmorgen is hier met de *Prins Willem I* aangekomen de 1ste Luitenant der infanterie L. LENS, voor drie jaar gedetacheerd bij de landmacht in West-Indie.

Vertrokken.

Dr. J. BOEKE heeft Zondag ll. een korte reis ondernomen met de *Centro América.*

Overleden.

Te 's Gravenhage is op 31 Maart ll. overleden de DOUAIRIÈRE BARONESSE VAN HEERDT TOT EVERSBERG, geb. LANSBERGE, weduwe van wijlen BARON VAN HEERDT, ex-Gouverneur van Curaçao.

Eendracht maakt Macht.

Bovengenoemde Damesvereeniging is reeds jarenlang werkzaam om gelden in te zamelen tot het verkrijgen van een fonds tot stichting eener liefdadige inrichting. Of dit een oude mannen- en vrouwenhuis, een ziekenof weeshuis voor de Protestantsche Gemeente wezen zal, is nog niet bepaald en zal veel van de omstandigheden afhangen. Voordat zij echter het noodige kapitaal bijeen hebben, zal er nog hard moeten gewerkt worden. De Dames bepalen zich even wel niet alleen tot het inzamelen en sparen voor een fonds, reeds nu wordt aan gebrekkigen en ouden van dagen der Protestantsche Gemeente een geldelijke ondersteuning gegeven, terwijl zieken en hulpbehoevende weezen van voedsel en kleeren worden voorzien.

Om nu het kapitaal wat te versterken, zal er weder een fancy-fair worden gehouden op 11, 13, 15 en 16 Mei a. s. De zalen van het gebouw, waar voor twee jaren geleden ook een bazaar werd geopend, zullen van af 8 uren des avonds toegankelijk zijn voor het publiek. Muziek zal de gezelligheid verhoogen.

Op 13 Mei wordt er geen muziek gemaakt en zal het gebouw reeds van 6 uren af geopend zijn voor kinderen, en verder voor de families, die in rouw zijn.

In een bazaar wordt echter verkocht, in een fancy-fair de mooiste snuisterijen ten toongesteld om koopers te lokken en het bieden wat op te jagen. Uit goede bron vernemen wij, dat er veel moois werd aangekocht. Maar dat alles kostte veel geld. Uit Holland wordt van de vereeniging Oost- en West een kist met goederen verwacht, vrijgevig toegezonden. Dergelijke toezendingen van Curaçao zouden ook hoogst welkom wezen, en met dankbaarheid worden ontvangen.

Het drukke bezoek, twee jaar geleden, is ons een waarborg, dat ook nu vele koopers zullen komen opdagen om den bazaar heelemaal leeg te koopen.

Modern.

De Naamlooze Vennootschap tot Zout-Exploitatie Cultuur-Onderneming „Bonaire" begint meer modern te werken. Om het zaakje nog beter te laten loopen, zullen spoedig 50150 voet rails worden gelegd, waarover een 12tal wagentjes het zout zullen rollen.

Verbrand.

Woensdagavond omstreeks half acht zag men een vrouw in brand binnen haar huis. De deur werd opengebroken, maar 't was reeds te laat. Al haar kleeren waren verbrand, het haar bijna geheel afgeschroeid. De lamp stond op het rek en verder was er geen vuur in huis. 't Is dus bijna niet te begrijpen, hoe de vrouw, die aan tafel zat, in brand is gevlogen. Misschien, dat na het aansteken van de lamp, de brandende lucifer op haar kleeren was gevallen, zonder dat zij het bespeurde. Reeds eenigen tijd werd door hare buren opgemerkt, dat zij wat vreemd deed, alsof zij zwak van zinnen was.

Onmiddellijk werd geneeskundige hulp ingeroepen en de arme vrouw, geheel met brandwonden overdekt, naar het St. Elizabeths-gasthuis gebracht, waar ze reeds des nachts overleed.

Examen.

Het Examen ter verkrijging eener Acte van bekwaamheid als Onderwijzer der 3de kl. zal worden gehouden op Vrijdag en Zaterdag 5 en 6 Mei Mei aanstaande. Voor dit Examen hebben zich twee candidaten aangemeld. De Examen-Commissie, waarvan Voorzitter is de heer J. MÖLLER en Secretaris de heer G. B. DUSSEL, heeft hare werkzaamheden als volgt verdeeld: Mej. A. C. BAKHOVEN: Ned. Taal en Lezen; de Heeren G. B. DUSSEL: Natuurkunde en Aardrijkskunde; C. HERMNS: Rekenen (en Vormleer) en Zang; M. DE LEAO DE LAGUNA: Schrijven; J. MERKX: Geschiedenis en Opvoedkunde. Lid der Commissie is voorts de heer Mr. A. G. WOLFF.

Het Examen zal in het openbaar plaats hebben in de zaal van den Kol. Raad in het Stadhuis, alhier.

Vergiftige Visch.

Veertien dagen geleden zijn op Bonaire, zoowel op de Playa als Rincon, verschillende menschen door het eten van *piscar sjwati* vergiftigd.

Na eenige dagen zware hoofd- en buikpijn en zwakte in de beenen, sommigen ook nog met vrij hevige koorts, zijn allen weer genezen.

Bij die gelegenheid werd nog en ander tegengift genoemd, het aftreksel van een kruid, dat aan de zee groeit met name: *tabáco di piscador.*

St. Martin.

Den 7den April werd hier een lezing gehouden over de katoenteelt.

De heer A. BROUWER, gezaghebber van genoemd eiland, had zich een voornaam deel van de moeite getroost het gewaardeerd Bulletin N° 2, van Dr. C. J. J VAN HALL, over de katoenteelt in 't engelsch te vertalen om zoodoende het publiek met den inhoud daarvan in kennis te stellen.

Allen lof aan den Heer BROUWER, die op de ondubbelzinnigste wijze getoond heeft belang te stellen in de welvaart van het eiland niet alleen, maar daarvoor ook tijd en zijne beste krachten over te hebben.

Tevens is daarmede een hoogst practisch werk verricht.

Alom heeft men hier katoen aangeplant, en is bewezen, dat de katoenteelt veel belooft voor de toekomst. 't Was dus juist gezien, dat nu de tijd dáár was om de belangstellenden voor te lichten. En dat deze velen waren bewees het talrijk publiek van dien avond.

Gaarne sluiten wij ons dan ook aan bij woorden welke de lezing besloten: moge eene rijpere kennis van de katoenteelt velen aansporen zich met noeste vlijt er op toe te leggen.

Ook is men aan 't zoutoogsten. Men heeft gebrek aan werkvolk.

Kamer van Koophandel.

Hierbij wordt ter kennis van den handelstand en van het algemeen gebracht, dat volgens mededeeling door den Hoog. EdelGestrengen Heer Gouverneur der kolonie ontvangen van den Nederlandschen Zaakgelastigde te Caracas, bij presidentiëel besluit van 5 dezer, uitgevaardigd door den President van Venezuela, de haven van *Pampatar* op het eiland Margarita voor den buitenlandschen handel wordt opengesteld, terwijl tegelijkertijd de op datzelfde eiland gelegen havens *Juan Griego* en *Porlamar* tot den rang van kusthavens zijn teruggebracht.

Pampatar zal volgens het vorengenoemd besluit tot een handelsemporium voor het oostelijk gedeelte der Republiek gemaakt worden.

Te die einde zal van alle, invoerrechten betalende goederen, die ten verbruike van het eiland Margarita dienen, slechts eene heffing van 10% ad valorem plaats vinden. Goederen, die niet ten gebruike van het eiland ingeklaard worden, zullen gedurende 6 maanden in de douane pakhuizen kunnen worden opgeslagen onder betaling van een entrepôthuur van 3% ad valorem voor dat geheele tijdsverloop en van 1% voor elke volgende maand.

De aldus opgeslagen goederen mogen tolvrij niet meer uitgevoerd worden, maar moeten óf op het eiland Margarita in verbruik overgaan tegen betaling van 10% uniform invoerrecht óf onder geleidebiljet der douane naar de plaatsen van bestemming in het overig Venezuela vervoerd worden, waar het gewone invoerrecht daarop behoort te worden voldaan.

Koloniale Raad.

Zitting van den Kolonialen Raad op Woensdag den 3e. Mei 1905. des avonds te 7½ uur.

Te behandelen onderwerpen:

1°. Ingekomen stukken.

2°. Ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de Koloniale Huishoudelijke Begrooting van Curacao voor het dienstjaar 1906.

Nota van wijzigingen.

Het afdeelingsonderzoek van deze nota heeft aanleiding gegeven tot de volgende opmerkingen en beschouwingen:

Stoomvaart-verbinding. Terwijl met genoegen geconstateerd werd, dat eindelijk een stoomvaart-verbinding tusschen de eilanden onderling tot stand zal komen en daardoor aan een der wenschen van de bewoners der onderhoorige eilanden zal kunnen worden voldaan betreurden niettemin enkele leden, dat hierdoor en door de andere wijzigingen in de ontwerp-verordening onze uitgaven, welke reeds een *zoo hoog* cijfer bereikt hebben, nog meer moeten worden vermeerderd.

Enkele leden betwijfelden of de kleine stoomboot, waarmede de proef zal worden genomen, wel aan de verwachtingen beantwoorden zal.

Steiger op Saba. Sommige leden waren van meening, dat dezelfde bezwaren, welke de Raad tegen den steiger op St. Eustatius had, ook tegen den steiger op Saba moeten gelden: terwijl andere leden meenden, dat het bedrag van f3,000.— voor dezen steiger te rechtvaardigen zou zijn, als de steiger hoogst noodzakelijk is en jaarlijks aan steigergeld f300.— zal opbrengen en er zekerheid bestaat, dat het bedrag niet zal worden overschreden.

Enkele leden achtten de toestanden verschillend; zij waren tegen den steiger op St. Eustatius, daar het hun, na ingewonnen inlichtingen, gebleken is, dat het aanleggen van een steiger op dat eiland, om tegen den daar heerschenden sterken golfslag bestand te zijn, *veel meer* dan f6,000.— zou kosten, terwijl naar ingewonnen inlichtingen, men op Saba wel een kleinen steiger voor f3,000.— aan de Fortbaai zou kunnen aanleggen welke tegen den in die baai heerschenden golfslag bestand kan zijn.

De Gouverneur antwoordt hierop, dat het hier slechts een proef geldt, die wel is waar tegen, doch zonder eenigen twijfel ook mede zal kunnen vallen, en dat de gelegenheid om dien proef te kunnen nemen haast eenig in haar soort moet worden genoemd, niet alleen door de toevallige omstandigheid, dat het stoomschip beschikbaar kwam, maar vooral ook omdat het aanbod gedaan werd door een van de grootste stoomvaartmaatschappijen, welke reeds lange jaren Curaçao in haar vaarplan heeft opgenomen, en die uitgebreide relaties in de West-Indische wateren heeft en hierdoor in staat zal zijn de explotatie zoo voordeelig mogelijk ter hand te nemen.

Ook kan hij nog melden, dat het schip, volgens mededeeling van den agent alhier der Hamburg-Amerikalijn, reeds bewezen heeft als zeeschip te voldoen en dat het o a. met goed gevolg den oceaan heeft overgestoken naar St. Thomas, en tegen den passaatwind in de reis volbracht heeft tusschen Santiago de Cuba en St. Thomas, terwijl eindelijk gegronde verwachting mag worden gekoesterd, dat, wanneer eene onderneming als de genoemde dergelijke aanbieding doet en zich ten opzichte van het overeengekomen vaarplan wil verbinden, een en ander zal zijn gedaan met de stellige overtuiging, dat de dienst op den duur geheel naar behooren zal worden verricht.

ten opzichte van den steiger op Saba:

Ondergeteekende kan verklaren, voor zoover dezen post betreft, mede te gaan met die leden, die de toestanden op Saba en St. Eustatius verschillend achten.

Door de toevallige aanwezigheid van vaste punten in zee— de rotsen waarvan in de toelichting bij den post gesproken werd— zal de aanleg op Saba veel minder moeilijk en zullen de kosten minder zijn dan op St. Eustatius, waar een eventueele stei-

gerbouw zonder van palen gebruik te maken niet uitvoerbaar is.

Bij hetgeen omtrent den steiger op St. Eustatius is gezegd, kan ondergeteekende opmerken, dat hij uit meerdere inmiddels verkregen inlichtingen de overtuiging heeft kunnen behouden, dat voor het bij de vorige begrooting aangevraagd crediet inderdaad de gewenschte steiger is te verkrijgen. Een door den directeur van het departement van openbare werken ter plaatse in te stellen nauwlettend onderzoek zal echter eerst nog plaats hebben alvorens definitief tot den bouw zal worden besloten.

Ozokoriet.

Curaçao als kolonie zal geen deel nemen aan de Internationale Tentoonstelling, die over eenige maanden te Luik in België zal gehouden worden. Tegelijkertijd met die Tentoonstelling zullen daar ook verschillende Congressen vergaderen. Op een dier Congressen: *het Petroleum-congres*, dat van 26 Juni tot 1 Juli 1905 bijeenkomt, zal ook het *ozokoriet* een voornaam punt van bespreking vormen.

In zooverre kunnen de conclusiën van dat Congres ook voor Curaçao van groot belang zijn.

Dit congres zal verdeeld zijn in vier sectiën. In de eerste zal worden gehandeld over geologie, exploratie en exploitatie.

Het eerst komt aan de orde, de nog altijd onbesliste vraag der wording van de aardolie, de geologie van petroleum en ozokeriet, de theorie der anticlimalen en wat bekend is van de geologie der tegenwoordige vindplaatsen. Daarna de opsporing van petroleum en de kenteekenen aan het oppervlak, proefboringen en aanwijzingen door de opeenvolging der aardlagen. Materieel voor onderzoek. Daarop volgt in denzelfden geest alles wat op de exploitatie betrekking heeft.

De tweede sectie, de chemie en industrieele behandeling omvat de analyses van ruwe en gezuiverde petroleum en ook van de neven-producten, de inrichting der raffinaderijen, de behandeling van het ozokeriet enz.

In de derde sectie wordt gesproken over de verschillende doeleinden, waartoe de petroleum en al zijne nevenproducten kunnen worden benut, terwijl in de vierde sectie voorkomt alles wat op de wetgeving betrekking heeft.

Om het congres bij te wonen, of om inlichtingen te krijgen, wat betreft de beantwoording van de te behandelen vragen, kan men zich wenden tot den secretarisgeneraal van het congres, den heer F. Pétit, 95 Chaussée de Wavre te Brussel, die op aanvrage een volledig prospectus toezendt.

De kosten van inschrijving voor het congres bedragen 25 franken.

Ook kolonel O. E. V. L. van Zuylen, die het comité van organisatie in Nederland vertegenwoordigt, is bereid, op aanvrage, de gewenschte inlichtingen te geven. Zijn adres is: 7ᵃ Heerengracht, Den Haag.

Indische belangstellenden en belanghebbenden kunnen ook aan hem mededeelingen of hunne vragen richten, die hij aan het congres zal overbrengen.

Buitenland.

VENEZUELA.

In *The Catholic News* van Trinidad lazen wij het volgende MOORE bericht: Men denkt, dat het Gouvernement van Venezuela een millioen dollar schadeloosstelling betalen zal aan de Fransche Maatschappij en dan zelf een kabel zal leggen naar de Vereenigde Staten via Trinidad, of Curaçao.

Ter bevestiging (?!) van dit bericht dient men zich te herinneren, dat de fransche kruiser *Troude* reeds 20 Maart in de haven van New-York is aangekomen.

DE OORLOG.

Weinig valt er met zekerheid te zeggen. Een groote zeeslag werd nog niet geleverd, wel heet het, dat de vijandelijke vloten nu elkander zijn genaderd. De bewegingen van het veldleger schijnen zich te bepalen tot schermutselingen. Of hier deze schijnbare rust moet worden toegeschreven aan uitputting en het wachten op versterking, of wel veroorzaakt werd door het slechte weder en de onbegaanbare wegen is niet duidelijk. Of zoude er soms nog werkelijk kans zijn op vrede?

God geve het!

Bericht.

De Memorie van antwoord op het V. V. over de begrooting bevat zeer veel belangrijks, maar kon onmogelijk meer door ons worden medegedeeld, daar wij de stukken te laat ontvingen.

DE REDACTIE.

Advertentien.

Bekendmaking.

De publieke verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van den 12den October 1903t|m den 2den Maart 1904, onder N°. 1 R t|m N°. 5000 R zal plaats hebben op DONDERDAG den 27sten April a. s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 13den April 1905.

De Voorzitter,
A. JESURUN.

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO.